

Úvod (Dušan Kováč)	13
 I. Vyrovnanie a národnostný zákon	
Úvod (Tomáš Gábris)	20
1. Zákonný článok XII/1867 o rakúsko-uhorskom vyrovnaní (T. G.)	22
2. Komentár Pešťbudínskych vedomostí k rakúsko-uhorskému vyrovnaníu (T. G.)	27
3. „Úctivá, ale súrna žiadosť krátko pred nastávajúcou korunováciou Františka Jozefa I. za kráľa uhorského“ (T. G.)	30
4. XLIV. zákonný článok z roku 1868 o rovnoprávnosti národností (T. G.)	33
5. Reakcia Jozefa Miloslava Hurbana na národnostný zákon (T. G.)	36
6. Seton Watson o národnostnom zákone (T. G.)	38
 II. Hospodársky vývoj	
Úvod (Roman Holec)	42
7. Teoretické úvahy o hospodárskom vývoji vo vzťahu k národnostnej otázke (R. H.)	44
8. Premeny uhorského poľnohospodárstva (R. H.)	46
9. Založenie Tatra banky (R. H.)	49
10. Vnímanie ekologických aspektov industrializácie (R. H.)	52
11. Hospodárske aspekty vysťahovalectva (I. H.)	55
12. Prešporská obchodná a priemyselná komora hlási... (R. H.)	58
13. Tatra banka na križovatke a v predvečer problémov (R. H.)	60
14. Zakladanie slovenských bánk (R. H.)	64
15. Stoličkáreň ako slovenský podnik (R. H.)	68
16. Vo víre ekonomického nacionalizmu (R. H.)	70
 III. Spoločnosť a spoločenský život	
Úvod (Gabriela Dudeková)	74
17. Obyvateľstvo Uhorska a Slováci (G. D.)	76
18. Sociálne aspekty slovenského vysťahovalectva (I. H.)	82
19. Rozvrstvenie obyvateľstva (G. D.)	87
20. Život na vidieku (G. D.)	92
21. Z každodenného života šľachty (R. H.)	95
22. Problémy bankového úradníka (R. H.)	98
23. „Ženská otázka“ a feminizmus (G. D.)	100
24. Zdravotné problémy a verejné zdravotníctvo (G. D.)	105

25. Sociálna politika (T. G.)	110
26. Civilný sobáš (G. D.)	113

IV. Kultúrne a vedecké aktivity

Úvod (Karol Hollý, Daniela Kodajová, Dušan Kováč)	118
27. Slovenský spevokol v Turčianskom Sv. Martine (Da. K.)	121
28. Národná kultúra a umenie (Da. K.)	123
29. Spolkový dom v Skalici (G. D.)	127
30. Grupa uhorsko-slovenských maliarov (G. D.)	131
31. Vajanského predstavy o slovenskej vede (K. H.)	134
32. Muzeálna slovenská spoločnosť (K. H.)	137
33. Prírodovedné spolky (G. D.)	142
34. Výskum a predpovede počasia na hornej Nitre (R. H.)	145

V. Zahraničopolitické koncepcie a predstavy Slovákov

Úvod (Dušan Kováč)	148
35. Národné noviny o vypuknutí prusko-francúzskej vojny (D. K.)	150
36. Porážka Francúzska je porážkou centralizmu (D. K.)	152
37. Dôsledky víťazstva Pruska nad Francúzskom pre Uhorsko (D. K.)	155
38. Slováci a národnooslobodzovací zápas na Balkáne (D. K., R. H.)	157
39. Obavy z Dvojspolku (D. K.)	163
40. Predstavy o ruskej pomoci Slovanom (Da. K.)	164
41. Vstup Ruska do Dohody (D. K.)	166
42. Slováci zaskočení druhou balkánskou vojnou (D. K.)	167

VI. Politické a historické myslenie

Úvod (Karol Hollý)	172
43. Jozef Škultéty: Dr. Jozef Miloslav Hurban (K. H.)	174
44. Vajanského „Nálady a výhľady“ (K. H.)	176
45. Czambelova práca o česko-slovenských vzťahoch a jej reflexia (K. H.)	179
46. Slováci. Vývin ich národného povedomia (K. H.)	186
47. Lajos Steier o slovenskej otázke (K. H.)	189

VII. Zápas o slovenský politický program do roku 1875 (Memorandisti a Nová škola slovenská)

Úvod (Ľuboš Kačírek)	194
48. Program Novej školy slovenskej (Ľ. K.)	196
49. Nová škola o slovenskom „Okolí“ (Ľ. K.)	200
50. Štefan Marko Daxner o Novej škole (Ľ. K.)	205

51. Výzva Viliama Paulinyho-Tótha na zvolanie národnej konferencie v Turčianskom Sv. Martine (L. K.)	211
52. Program novín Svornosť (L. K.)	213

VIII. Utlmenie slovenskej národnej agitácie a stagnácia v poslednej tretine 19. storočia

Úvod (Roman Holec)	216
53. Volebný program Slovenskej národnej strany z roku 1881 (D. K.)	217
54. Prestolný prosbopis panovníkovi (R. H.)	218
55. Vo volebnej pasivite (R. H.)	221
56. Národnostný kongres roku 1895 (D. K., R. H.)	223
57. Milan Hodža ako predstaviteľ mladej generácie proti politickej pasivite (D. K.)	227

IX. Nové politické prúdy: ľudové hnutie, hlasisti a prúdisti, slovenská sociálna demokracia

Úvod (Roman Holec)	230
58. Zo zákulisia slovenských sociálnych demokratov (R. H.)	232
59. Vznik Slovenskej sociálnodemokratickej strany a jej tlače (R. H.)	235
60. Néppárt a Slováci (R. H.)	239
61. „Naše snahy“ ako programový koncept hlasizmu (R. H.)	241
62. Ideové základy kresťanského socializmu (R. H.)	243
63. Vznik Slovenskej ľudovej strany a rozklad národného tábora (R. H.)	247
64. Sedliak ako fundament slovenskej politiky (R. H.)	250

X. Slovensko-česká spolupráca

Úvod (Dušan Kováč)	254
65. Vystúpenie Františka L. Riegra v Českom klube (I. H.)	256
66. Slováci a Jubilejná krajinská výstava v Prahe (I. H.)	260
67. Československá jednota preniká na Slovensko (D. K.)	262
68. Časopis Prúdy o slovensko-českej spolupráci (I. H.)	264
69. Úvahy „Národného hlásnika“ nad možnosťami slovensko-českej spolupráce (I. H.)	267
70. České hospodárske aktivity v Hornom Uhorsku očami provládnutého periodika (I. H.)	271
71. Česko-slovenské porady v Luhačoviciach (D. K.)	273

XI. Odpor proti zosilnenej maďarizácii pred prvou svetovou vojnou

Úvod (Roman Holec)	276
72. Grünwaldovo „evanjelium“ (R. H.)	278
73. O maďarizácii zo strany postihnutých (R. H.)	281

74. Osveta s cieľom maďarizácie (G. D.)	284
75. Apponyiho zákony (T. G.)	286
76. Školy a maďarizácia (R. H.)	290
77. Vzdelávanie detí od troch rokov v maďarskom jazyku (G. D.).....	294

XII. Hľadanie východísk na začiatku 20. storočia. Boj o všeobecné volebné právo

Úvod (Roman Holec, Dušan Kováč)	300
78. Lojalita k panovníkovi na viacero spôsobov (R. H.)	302
79. Pre Slovákov úspešné voľby roku 1906 (D. K.)	306
80. Tragédia v Černovej (R. H.)	308
81. Založenie Slovenskej ligy v Amerike (I. H.)	316
82. František Ferdinand a Milan Hodža (D. K.)	321
83. Program Slovenskej národnej strany z roku 1913 (D. K.)	323
84. Rozhodnutie založiť Slovenskú národnú radu (D. K.)	324

Prílohy

Prehľad najvýznamnejších udalostí (V. D.)	328
Odporúčané knižné edície prameňov	349
Výberový register menný	393
Výberový register miestny.....	397